

HØRINGSNOTAT

Resumé og kommentarer til hørings svar vedrørende forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, integrationsloven og flere andre love

J.nr. 2024-4427

(Arbejdspligt for borgere som ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet i kontanthjælpssystemet)

Indledning

Lovforslaget har i perioden 21. juni-12. august 2024 været i høring hos de organisationer m.v., som fremgår af vedlagte høringsliste.

Der er modtaget hørings svar fra følgende organisationer m.v., som har bemærkninger til lovforslaget: Ankestyrelsen, Akademikerne, Cabi, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier - Lederne, DRC Dansk Flygtningehjælp, De Danske Sprogcentre, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Forhandlingsfællesskabet, Institut for Menneskerettigheder, Kommunernes Landsforening, Kommunale Velfærdschefer, Kirkens Korshær, Lederne, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, SOS Racisme.

Der er modtaget hørings svar fra følgende organisationer m.v., som ikke fremgår af høringslisten: Mødrehjælpen, Københavns Kommune, Aalborg Kommune.

Følgende organisationer m.v. har afgivet hørings svar, men har ikke haft bemærkninger: Datatilsynet, Rigsrevisionen, Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen.

De modtagne hørings svar vedlægges.

De følgende afsnit er en oversigt over hovedindholdet af de modtagne hørings svar samt Beskæftigelsesministeriets og Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer hertil. For en fuldstændig gennemgang af samtlige indsendte synspunkter henvises til de vedlagte hørings svar.

Under hvert afsnit angives bemærkninger samt Beskæftigelsesministeriets og Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer hertil. Bemærkningerne er samlet, når to eller flere organisationer har afgivet samme eller lignende bemærkninger. Hvis hørings svarene har givet anledning til ændringer eller præciseringer i lovforslaget, er det nævnt under de respektive bemærkninger og kommentarer.

Anvendte forkortelser:

I høringsnotatet er der anvendt følgende forkortelser for en række høringsparter:

AC	Akademikerne
DA	Dansk Arbejdsgiverforening
DS	Dansk Socialrådgiverforening
DDS	DDS – De Danske Sprogcentre
DEG-L	Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne
DRC	DRC Dansk Flygtningehjælp
FH	Fagbevægelsens Hovedorganisation
KL	Kommunernes Landsforening
KV	Kommunale Velfærdschefer
RfSU	Rådet for Socialt Udsatte

1. Generelle bemærkninger

FH, DS, Cabi og Røde Kors ser overordnet positivt på tiltag, der fremmer, at borgere får en beskæftigelsesindsats og kommer tættere på arbejdsmarkedet.

FH, DA, KL, DS, Kirkens Korshær, Københavns Kommune og Røde Kors anerkender grundlæggende værdien i, at den enkelte borger står til rådighed for arbejdsmarkedet.

FH, DA og KL anerkender behovet for at styrke beskæftigelsesindsatsen for borgere med ikke-vestlig baggrund, som generelt har en lavere beskæftigelsesgrad.

FH, DS, Kirkens Korshær og Mødrehjælpen mener dog, at lovforslaget ikke medvirker til at bringe flere tættere på beskæftigelse og selvforsørgelse.

FH mener, at man forbigår en mulighed for reelt at investere i målgruppen med de indsats, der vil få flere tættere på arbejdsmarkedet, og FH finder, at lovforslaget står i skarp kontrast til regeringens ambitionen om afbureaukratisering.

Københavns Kommune anerkender ambitionen om at styrke det beskæftigelsesrettede fokus i lovgivningen og dermed de indsats, som borgerne tilbydes.

RfSU mener, at det er vigtigt, at beskæftigelsesindsatser generelt har til formål at hjælpe mennesker tættere på beskæftigelse frem for at straffe dem, som har svært ved at komme i job. RfSU er derfor bekymret over indførelse af en arbejdspligt for aktivitetsparate indvandrere på kontanthjælp.

KL mener ikke, at arbejdspligt med fokus på nytteindsatser, timetælleri og proceskrav er den rigtige vej at gå. KL er bekymret for, om man søsætter en kæmpemæssig og ressourcekrævende indsats, som i sidste ende ikke bringer flere i job.

KL vurderer, at arbejdspligten vil medføre betydeligt mere administration og bureaukrati, samt en række krav og bindinger, som peger i modsat retning af frisættelse. KL kvitterer dog for en udmøntning af den politiske aftale om arbejdspligt,

som på nogle punkter er mere fleksibel end forventet, bl.a. med mulighed for at bruge andre beskæftigelsesrettede indsats end nytteindsats.

DS mener helt grundlæggende, at lovforslaget om at indføre en arbejdspligt er en meget dårlig idé, som står i stærk kontrast til regeringens ønske om en frisættelse af beskæftigelsesindsatsen. DS bemærker dog, at det er positivt, at der på flere områder sker en harmonisering mellem lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) og integrationsloven.

Røde Kors er positivt indstillet over for, at der i lovforslaget lægges op til, at selvforsørgelses- og hjemrejseprogrammet fremover vil hedde Introduktionsprogram for alle borgere under integrationsloven.

Aalborg Kommune bemærker, at der bliver forskellige regler for samme målgruppe alt efter, om en person er omfattet af arbejdspligten eller ikke. Dette vil føre til en yderligere kompleksitet i lovgivningen.

Kommentar:

Overordnet set anerkender en bred vifte af høringsparterne grundidéen i arbejdspligten om, at borgeren skal stå til rådighed og bidrage for sin ydelse. Der er en række bemærkninger om konsekvenserne ved indførelsen af arbejdspligten, som kommenteres nedenfor under høringssvarenes konkrete bemærkninger til lovforslagets enkelte dele.

KL, KV, Københavns Kommune og Røde Kors bemærker, at arbejdspligten står i kontrast til anbefalingerne om regelforenkling og frisættelse fra Ekspertgruppen for fremtidens beskæftigelsesindsats.

DA anfører, at ekspertgruppen bl.a. har anbefalet at afvikle sanktioner for bl.a. målgruppen for arbejdspligt. DA finder det vigtigt, at regeringen har fokus på at bevare muligheden for at sanktionere, hvis personer ikke møder frem i arbejdspligt.

Røde Kors og SOS Racisme mener, at de udvidede sanktionsmuligheder i lovforslaget om arbejdspligt ikke flugter med ekspertgruppens anbefalinger om at fritage de mest udsatte borgere fra sanktioner.

Kommentar:

Lovforslaget udmønter Aftale om en ny arbejdspligt med klare krav til borgere i kontanthjælpssystemet som ikke opfylder optjeningsreglerne, som blev indgået mellem regeringen, Danmarksdemokraterne og Dansk Folkeparti i oktober 2023 (Aftale om en ny arbejdspligt). Arbejdspligten har en markant og principiel betydning for regeringen, men regeringen anerkender også behovet for at forenkle den aktive beskæftigelsesindsats. Beskæftigelsesministeriet skal bemærke, at der i lovarbejdet har været fokus på at skabe så fleksibel en ordning som muligt.

Forhandlingsfællesskabet finder høringsfristen kritisabel henset til, at sommerferieperioden indgår. DRC finder også høringsfristen hen over sommeren beklagelig.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriet og Udlændige- og Integrationsministeriet skal bemærke, at høringen lå delvist hen over sommerferien, fordi lovforslaget skal fremsættes i Folketingets åbningsuge. For at give organisationerne bedre vilkår for at behandle de nye lovforslag på kontanthjælpsområdet, har der været afsat 7 uger til den ekstra høring i stedet for de sædvanlige 4 uger.

3. Bemærkninger til lovforslaget

3.1. En ny arbejdspligt

KL, DRC og Røde Kors ser positivt på, at kommunerne ved tilrettelæggelsen af indsatsen skal tage hensyn til borgeres forudsætninger.

KL undrer sig over, at der udelukkende er fokus på borgeres helbredsmæssige (både fysiske og psykiske) situation. KL påpeger, at et konstant pres for at øge timeantallet kan medvirke til, at borgeren sygemelder sig, hvilket kan medføre, at indsatser og den opnåede progression risikerer at blive tabt på gulvet.

KV bemærker, at kravet om kontinuerlig aktivitet i op til 37 timer pr. uge lægger op til et uhensigtsmæssigt fokus på, at borgeren er i aktivitet frem for et jobrettet fokus mod arbejdsmarkedet. KV håber, at de nærmere regler, der fastsættes om arbejdspligten, vil bidrage med en afklaring af bl.a. kontinuerlig aktivering.

DS mener, at det er vigtigt, at tilrettelæggelsen af arbejdspligten og muligheden for at nedsætte antallet af timer sker efter en konkret og individuel vurdering af den enkelte borger ud fra et mål om at bringe den enkelte tættere på beskæftigelse.

DRC mener, at der skal være et særligt fokus at afdække de sundhedsmæssige og sociale udfordringer. DRC stiller spørgsmål til, om kommunerne i praksis vil have tid og ressourcer til en individuel tilrettelæggelse af indsatsen.

Cabi er bekymret for, at kravet om 37 timers aktivering og ingen varighedsbegrænsning ved nytteindsats betyder, at kommunerne vælger nytteindsats frem for f.eks. virksomhedspraktik, som kun har en varighed på 4 eller 13 uger.

RfSU og Røde Kors mener, at det er vigtigt, at personer med udfordringer ud over ledighed sikres en helhedsorienteret indsats, herunder med indsatser af mere social- og sundhedsmæssig karakter, hvis personen har behov for det.

Røde Kors er bekymret for, at indsatsen i arbejdspligten ikke er det rette redskab til at komme nærmere ordinær beskæftigelse, og om personer i arbejdspligt vil kunne tage del i og få gavn af civilsamfundets tilbud på samme niveau som i dag.

Kirkens Korshær bemærker, at der er mennesker i målgruppen, som af forskellige sociale eller sundhedsmæssige grunde ikke er i stand til at varetage et job, eller hvor et nyttejob ikke vil være den bedste løsning for den enkelte, og at disse mennesker risikerer at opleve forværrede levevilkår ved et krav om arbejdspligt.

DRC, RfSU og Røde Kors finder det positivt, at personer kan fritages helt eller delvist fra indsats, hvis jobcenteret vurderer, at indsatsen vil forværre personens helbred eller sygdom.

Kommentar:

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at alle personer i arbejdspligten skal bidrage op til 37 timer om ugen i eksempelvis nyttejob, virksomhedspraktik eller småjobs. Kommunen skal altid foretage en individuel vurdering, så arbejdspligtens indhold og omfang bliver afstemt med den enkeltes forudsætninger.

Det fremgår derfor af lovforslaget, at personer i arbejdspligt som udgangspunkt vil skulle deltage kontinuerligt i en beskæftigelsesrettet indsats i 37 timer om ugen. Indsatsen kan bestå af virksomhedsrettede tilbud og i begrænset omfang tilbud om vejledning og opkvalificering. I indsatsen medregnes desuden timer i f.eks. ordinært arbejde og indsatser efter social- og sundhedslovgivningen. Lovforslaget tager dermed højde for, at personer i arbejdspligten kan deltage i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen, hvis de har behov for det.

Ved kontinuerlig indsats forstås, at personen hver uge vil skulle deltage i indsats, medmindre personen er fritaget for indsats, f.eks. fordi jobcenteret har vurderet, at indsatsen vil forværre personens helbred eller sygdom. Reglerne for, hvornår en person kan fritages for indsats, er ikke ændret.

Det fremgår endvidere af lovforslaget, at jobcenteret kan nedsætte antallet af timer efter en konkret vurdering af personens helbredsmæssige situation i forhold til den indsats, som personen skal deltage i. Personens helbredsmæssige situation vil omfatte både fysiske og psykiske helbredsforhold. Lovforslaget tager dermed højde for, at der kan være personer, som er omfattet af arbejdspligten, som ikke vil kunne deltage i en indsats i 37 timer om ugen.

Med forslaget ændres der ikke på, hvornår kommunen skal indhente yderlige oplysninger, f.eks. helbredsmæssige oplysninger, til brug for behandlingen af en sag.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

3.2. Arbejdspligtens indhold

3.2.1. Indsatser og andre aktiviteter m.v.

3.2.1.1. Tilbud om vejledning og opkvalificering

Korte kurser med et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus
DA bakker op om, at opkvalificering skal have et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus og bestå af korte kurser. DA mener, at man bør sætte fokus på brugen af AMU-pakker, som giver merit ind i en erhvervsuddannelse.

FH, DS, KL, DRC og Aalborg Kommune er kritiske over for, at mulighederne for vejledning og opkvalificering begrænses. Aalborg Kommune henviser til, at det f.eks. ikke vil være muligt at give cv- og jobsøgningskurser. FH opfordrer til, at

forslaget om at begrænse jobcenteret mulighed for at give tilbud om vejledning og opkvalificering udgår af lovforslaget.

KL finder det kritisabelt, at kommunerne ikke længere kan iværksætte undervisningsforløb til flygtninge, der har brug for en generel introduktion til det danske arbejdsmarked. KL, DS og Cabi mener, at der fortsat bør kunne gives forforløb til erhvervsuddannelser, f.eks. til SOSU-området.

DRC og Røde Kors er kritiske over for, at der fremover ikke kan gives tilbud om studie- og erhvervskompetencegivende uddannelser til personer, som omfattes af arbejdspligt, og at bl.a. retten til læse-, skrive-, regne- og ordblindkurser fjernes.

DS, DRC og Røde Kors påpeger, at højskoleophold, der ofte giver gode muligheder for bl.a. danskundskaber og integration, fremover ikke vil være mulige.

Københavns Kommune bemærker, at for borgere med begrænsede basale færdigheder indebærer kravet om ”konkrete jobmuligheder” en risiko for, at borgerne bliver fastholdt i systemet. Københavns Kommune mener, at det uklart, hvornår et tilbud om regne- og ordblindkurser kan anvendes.

Kommentar:

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at intentionen med arbejdspligten er, at der skal stilles klare krav om, at man skal bidrage for sin ydelse, ligesom man gør på det danske arbejdsmarked. Det fremgår også af aftalen, at der grundlæggende skal stilles større krav end tidligere til en målgruppe, som ofte har fået en meget begrænset beskæftigelsesindsats. Derfor skal personer, der omfattes af arbejdspligten, deltage i indsats i op til 37 timer om ugen, og der skal være fokus på den virksomhedsrettede indsats.

Det fremgår videre af aftalen, at for personer, der omfattes af arbejdspligten, begrænses brugen af tilbud om vejledning og opkvalificering i forhold til i dag. Aftaltpartierne er enige om, at der fortsat skal være mulighed for at bevilge korte kurser med et klart og tydeligt beskæftigelsesrettet fokus, der kan føre til, at personen kan påbegynde et konkret job.

Med de aftalte begrænsninger vil der ikke være mulighed for at give tilbud om f.eks. forforløb til erhvervsuddannelser, herunder SOSU, samt højskoleophold eller kurser, der giver generelle kompetencer, f.eks. cv- og jobsøgningskurser. Der vil dog fortsat være mulighed for at give tilbud om læse- og skrivekurser.

Ligeledes vil der fortsat kunne gives regne- og ordblindkurser efter lov om forbedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne, hvis det vurderes, at disse kurser vil kunne føre til, at personen vil kunne påbegynde et konkret job. Det fremgår af lovforslaget, at dette f.eks. kan være tilfældet, når der er en række opslåede job, som personen vil kunne søge eller kunne påbegynde, hvis personen får et regne- eller ordblindkursus. Kurset vil dermed skulle være nødvendigt for, at personen kan varetage det/de konkrete job.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Danskuddannelsen og danskundervisning

DA, FH, KL, De Danske Sprogcentre og Røde Kors finder afskaffelsen af modul 6 på Danskuddannelse 1 bekymrende, beklageligt, uhensigtsmæssigt og ærgerligt. DRC er endvidere kritisk over for en omlægning af Danskuddannelse 1.

DA bemærker, at et minimum af sproglige danskundskaber er afgørende for bl.a. at kunne fungere i et samarbejde på en virksomhed. FH bemærker, at dårlige sprogundskaber er en stor barriere for arbejdsmarkedsdeltagelsen for målgruppen, og at bedre sprog er forbundet med en positiv beskæftigelseseffekt. KL og Institut for Menneskerettigheder henviser til, at De Økonomiske Råd har påpeget dette i redegørelsen Dansk økonomi Forår 2024 i relation til arbejdspligten. Institut for Menneskerettigheder og SOS-Racisme henviser til Væksthusets forskning og Rockwool Fondens analyse, hvilket burde foranledige mere danskuddannelse og ikke mindre.

De Danske Sprogcentre kan ikke umiddelbart genkende, at der skulle være særlige vanskeligheder med niveauet på Danskuddannelse 1 og bemærker, at man vil finansiere et tiltag, der skulle forbedre integrationen, ved at fjerne det, der dokumenteret styrker integrationen mest, nemlig det danske sprog.

DRC vurderer, at det er en forkert prioritering og meget kortsigtet delvist at finansiere arbejdspligten ved en omlægning af Danskuddannelse 1, da gode danskundskaber styrker den enkeltes muligheder på arbejdsmarkedet, og da arbejdsgivere ofte efterspørger bedre danskundskaber.

AC og Røde Kors finder det positivt, at danskuddannelse vil indgå som en del af arbejdspligten for udlændinge efter integrationsloven. FH, KL, AC og Røde Kors finder det derudover positivt, at muligheden for at tilbyde danskundervisning til borgere omfattet af LAB ikke begrænses.

Kommentar:

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at nytilkomne udlændinge i arbejdspligten ligesom i dag vil have pligt til at følge danskuddannelse, som der er adgang til de første fem år af opholdet af Danmark.

Det fremgår endvidere af aftalen, at aftalepartierne er enige om, at Danskuddannelse 1 skal omlægges i forbindelse med indførelse af en ny arbejdspligt. Formålet med omlægningen er dels at opnå en besparelse, der kan bidrage til at finansiere andre elementer i arbejdspligten, dels at effektivisere Danskuddannelse 1, så kursistgruppen får bedre mulighed for at gennemføre danskuddannelsen, idet for mange kursister på Danskuddannelse 1 har svært ved at opnå det sproglige niveau, der testes på ved den afsluttende prøve.

Det er Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at en omlægning af Danskuddannelse 1 således også vil understøtte, at Danskuddannelse 1 bliver mere målrettet de kursister, der går på danskuddannelsen.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Indsatsen for unge med uddannelsespålæg

FH finder det bekymrende, at unge med uddannelsespålæg med lovforslaget vil få den indsats, der gives som led i arbejdspligten, indtil de påbegynder en uddannelse, og at indsatsen dermed hovedsageligt vil være jobrettet frem for uddannelsesrettet.

KL, Københavns Kommune og Røde Kors mener, at det bør være muligt at bibeholde muligheden for at arbejde uddannelsesrettet for unge omfattet af arbejdspligt. Røde Kors bemærker, at deres erfaring er, at et væsentligt antal unge med flugtbaggrund kan have behov for forberedende forløb for at blive uddannelsesparate.

DS anbefaler stærkt, at arbejdspligten alene vedrører personer over 30 år, da det er væsentligt for DS, at de unge, der er i målgruppen for uddannelse, skal have en støttende indsats, der bringer dem i den retning.

DRC opfordrer til, at der gøres en særlig indsats for at støtte, forberede og motivere målgruppen til opkvalificering og uddannelse som en del af arbejdspligten.

DEG-L bifalder, at brugen af uddannelsespålæg for persongruppen indsnævres til udelukkende at handle om de indsats, som kan indgå i arbejdspligten.

KL er bekymret for, at den kommunale ungeindsats bliver nedprioriteret, fordi der er fokus på at leve op til kravet om arbejdspligt. KV opfordrer til, at der sker en afklaring af, hvordan den kommunale ungeindsats tænkes ind ift. de unge.

Kommentar:

Aftalepartierne bag Aftale om en ny arbejdspligt er enige om, at personer, der bliver omfattet af arbejdspligt, og som har et uddannelsespålæg, skal have den indsats, som arbejdspligten kan bestå af. Det vil sige, at indsatsen hovedsageligt vil være jobrettet frem for uddannelsesrettet.

Det fremgår af lovforslaget, at jobcenteret fortsat vil kunne give tilbud om virksomhedspraktik med det formål at afklare uddannelsesmål og bringe personen tættere på sit uddannelsesmål. For personer, der er omfattet af introduktionsprogrammet, vil danskuddannelse skulle indgå i arbejdspligten som led i programmet efter integrationsloven. For personer, der ikke er omfattet af introduktionsprogrammet, vil der fortsat være mulighed for at give tilbud om danskundervisning.

Lovforslaget ændrer ikke på kommunernes forpligtelser efter lov om kommunal ungeindsats for unge under 25 år, herunder den opsøgende og opfølgende indsats til unge under 25 år, som hverken er i gang med eller har fuldført mindst en ungdomsuddannelse.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

3.2.1.2. Øvrige indsatser og aktiviteter, der kan medregnes til arbejdspligten

FH opfordrer til, at man indretter arbejdspligten med fokus på de indsatser, der virker for målgruppen, herunder lønnede timer. Lederne og Røde Kors finder det positivt, at indsatsen i arbejdspligten også omfatter småjobs og andre beskæftigelsesrettede tilbud, så den ikke kun kommer til at bestå af nytteindsats.

KL og Aalborg Kommune finder det positivt, at forberedelse kan tælle med i arbejdspligten, men at den manglende fleksibilitet og det øgede ressourceforbrug til faciliteter og kontrol forekommer unødigt rigtigt.

KL, Aalborg Kommune, SOS Racisme og Røde Kors er kritiske over for, at forbedelsen skal foregå uden for hjemmet og skal kunne registreres, da dette medfører mere administration og nyt bureaukrati i kommunerne.

Røde Kors anfører, at transporttid til og fra bopæl bør tælle med i arbejdspligten, fordi flygtninge under integrationsloven som udgangspunkt ikke har indflydelse på, hvor langt de bliver indkvarteret fra f.eks. kommunen.

DRC og RfSU finder det positivt, at indsatser efter social- og sundhedsloven kan medregnes i arbejdspligten. DRC efterspørger flere eksempler herpå. DRC bemærker videre, at deltagelse i frivilligt baserede tilbud, som f.eks. lektiehjælp og mentorordninger ikke kan indgå i den foreslåede arbejdspligt.

Kommentar:

Det fremgår af lovforslaget, at det primære formål med indsatsen i arbejdspligten vil være, at personen hurtigst muligt opnår varig beskæftigelse eller opnår tilknytning til arbejdsmarkedet. Derfor sikrer lovforslaget også, at ordinære løntimer kan medregnes i indsatsen i arbejdspligten.

Aftalepartierne bag Aftale om en ny arbejdspligt er også enige om, at jobsøgning og forberedelse til danskundervisning kan medregnes i arbejdspligten i op til 4 timer om ugen, hvis timerne ligger uden for hjemmet og er dokumenterede. F.eks. ved at forberedelse og jobsøgning foregår i jobcenteret eller andre steder, som jobcenteret har anvist, og hvor det er muligt at registrere personens fremmøde. Det fremgår derfor af lovforslaget, at der vil blive fastsat nærmere regler herom.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at timer, hvor personen deltager i indsatser efter social- og sundhedslovgivningen, skal kunne medregnes i arbejdspligten. Lovforslaget lægger derfor op til, at indsatser efter social- eller sundhedslovgivningen, f.eks. traumebehandling, familiebehandling m.v., derfor også vil kunne medregnes. Det afgørende er, at indsatserne er givet efter social- eller sundhedslovgivningen. Lovforslaget tager dermed højde for, at der kan tilrettelægges en indsats for personer omfattet af arbejdspligt, som kombinerer beskæftigelsesrettede indsatser med indsatser efter social og sundhedslovgivningen.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at det alene er samtaler, beskæftigelsesfremmende aktiviteter og timer som jobrotationsvikar efter beskæftigelseslovgiv-

ningen samt transport mellem tilbud og aktiviteter, der kan medregnes i arbejdspligten ud over ordinære løntimer, jobsøgning og forberedelse til danskundervisning samt indsatser efter social- og sundhedslovgivningen.

Forslaget om, at transport mellem bopæl og tilbud i arbejdspligten skal kunne medregnes i arbejdspligt ligger uden for aftalen. Lovforslaget ændrer ikke på de gældende regler om rådighed, herunder hvor lang transporttid til og fra tilbud, personer i kontanthjælpssystemet skal acceptere.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

3.2.1.3. Hjælp til transportudgifter

KL og Røde Kors ser positivt på, at hjælp til transportudgifter til borgere i arbejdspligt omfattet af LAB kan gives på samme vis, som til borgere omfattet af integrationsloven.

KL opfordrer til, at godtgørelse af transportudgifter sker så smidigt som muligt og mener, at det vil være mest hensigtsmæssigt at kunne give transportgodtgørelse ud fra forventet fremmøde (forudbetalt) frem for ud fra faktisk deltagelse (bagudbetalt). KL opfordrer til, at godtgørelses- og befordringsreglerne generelt forenkles på tværs af målgrupper og ikke kun for borgere omfattet af arbejdspligten.

KV bemærker, at kommunerne bliver pålagt øget administration, bl.a. som følge af muligheden for befordringsgodtgørelse for transport mellem aktiviteter.

Aalborg Kommune anbefaler, at refusionsreglerne på transportudgifter bliver ens.

Kommentar:

Aftalepartierne bag Aftale om en ny arbejdspligt er enige om, at der skal indføres samme hjælp til transportudgifter til personer, der bliver omfattet af arbejdspligt efter LAB, som der i dag gælder for personer, der er omfattet et program efter integrationsloven. Personer omfattet af arbejdspligten efter LAB vil således kunne få dækket dokumenterede og rimelige transportudgifter uanset afstand både til og fra tilbud samt mellem tilbud.

Det fremgår af lovforslaget, at der forventes fastsat nærmere regler bl.a. om, at hjælpen vil kunne forudbetales. Der vil skulle gælde samme dokumentationskrav, som for transportudgifter til personer, der er omfattet af integrationsloven.

En generel ensretning og forenkling af reglerne om transportgodtgørelse på tværs af målgrupper ligger uden for aftalen.

Lovforslaget er siden den offentlige høring blevet justeret, så refusionsreglerne bliver ens ift. hjælp til transportudgifter til personer, der bliver omfattet af arbejdspligt.

3.2.2. Nytteindsats

3.2.2.1. Ophævelse af rimelighedskravet og varighedsbegrænsningen

FH og DS er meget kritiske overfor, og Cabi finder det problematisk at fjerne de værnsregler for nytteindsats, der i dag sikrer mod fortrængning af ordinært ansatte. DS mener, at det kan have alvorlige konsekvenser for et velfungerende dansk arbejdsmarked, hvor nytteindsats fremadrettet vil kunne fortrænge ordinære job.

FH opfordrer på det kraftigste til, at både rimelighedskravet og varighedsbegrænsningen ved tilbud om nytteindsats bibeholdes. Forhandlingsfællesskabet foreslår ligeledes, at man bibeholder værnsreglerne.

FH mener endvidere, at det vil være yderst problematisk, hvis personer i nytteindsats ikke længere skal tælle med i opgørelsen af rimelighedskravet ift. personer i virksomhedspraktik og løntilskud.

DRC mener, at der som minimum bør fastsættes et maksimalt antal timer om ugen og en begrænsning af, hvor lang tid man kan deltage i en nytteindsats eller en særligt tilrettelagt nytteindsats.

Røde Kors og Cabi bemærker, at der med ophævelsen af rimelighedskravet og den tidsmæssige begrænsning på nyttejob er en risiko for at skabe en aktiveringsfabrik. DS påpeger, at massiv anvendelse af nytteindsats kan ende i nytteløse aktiverings-tilbud, hvor de ledige kommer længere væk fra frem for nærmere arbejdsmarkedet.

KV bemærker, at det kan have en negativ effekt på virksomhedernes incitament til at ansætte borgere fra praktik eller nytteindsats, når rimelighedskravet og varighedsbegrænsningen for nytteindsats afskaffes, og det bliver muligt at etablere flere og længere nytteindsatsforløb på samme arbejdsplads.

FH og Forhandlingsfællesskabet er kritiske over for afskaffelsen af det eksisterende krav om drøftelse og godkendelse af etablering af nytteindsats med tillidsrepræsentanten forud for etablering af nytteindsats. FH bemærker, at det er en yderligere svækkelse af værnet mod fortrængning af arbejdskraft og havde gerne set, at tillidsrepræsentanter skal spille en større rolle ved etablering af nytteindsats.

Kommentar:

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at for at skabe et så fleksibelt system som muligt er aftalepartierne enige om at afskaffe rimelighedskravet samt varighedsbegrænsningen for nyttejobs. Ved at afskaffe kravene bliver det muligt at etablere flere og længere forløb i nytteindsats på samme arbejdsplads. Det giver den enkelte kommune en større frihed til at tilrettelægge forløbet i forhold til den enkelte borgers forudsætninger og situation.

Beskæftigelsesministeriet og Udlændige- og Integrationsministeriet bemærker endvidere, at det er kommunernes opgave at sikre, at der ikke sker konkurrenceforvridning eller fortrængning af ordinært ansatte ved etablering af nytteindsats. Dette

kan kommunen f.eks. gøre ved at sørge for, at der etableres nyttejobs i mange forskellige offentlige virksomheder, så der ikke kommer for mange personer i nytteindsats i den samme offentlige virksomhed.

Kommunen kan også være opmærksom på at finde offentlige virksomheder, der ikke udøver erhvervsvirksomhed på markedsvilkår (økonomisk aktivitet), dvs. opererer på et marked, hvor der afsættes varer og tjenester, og hvor virksomheden dermed er i konkurrence med andre virksomheder.

Hvis en borger er eller har været i nytteindsats hos en offentlig arbejdsgiver, som udøver erhvervsvirksomhed på markedsvilkår, indgår personens forsørgelsesydelse i opgørelsen af støtte, der ydes efter de minimis-reglerne. De minimis-reglerne medfører, at der er et loft over det beløb, jobcenteret kan bevillige i støtte til den enkelte offentlige virksomhed over en periode på tre regnskabsår.

Opgaver, der kan løses som led i nytteindsats, skal ligge ud over det normerede niveau for opgaveløsningen hos den offentlige arbejdsgiver, hvilket bl.a. er med til at sikre, at der ikke sker fortrængning af ordinært ansatte. Derudover skal deltagelse i nytteindsats ligge inden for virksomhedens normale arbejdstid og må ikke have et omfang, der overstiger normal, fuld arbejdstid pr. uge. Selvom der ikke længere er varighedsbegrænsning på nytteindsats, kan kommunen sørge for løbende variation i arbejdsfunktionen, således at den ledige kommer til at varetage opgaver inden for forskellige områder hos den offentlige arbejdsgiver. Endvidere skal arbejdsgiveren orientere tillidsrepræsentanten i forbindelse med etablering af nytteindsats med henblik på at drøfte den praktiske gennemførelse af tilbuddet. Er der ikke en tillidsrepræsentant, inddrages en repræsentant for de ansatte hos arbejdsgiveren.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

FH, KL, DRC, Røde Kors og KV bemærker, at der ikke er evidens for, at nytteindsatser har jobeffekt.

FH fremhæver, at tilbud om nytteindsats i dag gives med det formål, at personen skal arbejde for sin ydelse, og at det oprindeligt er tiltænkt unge tæt på arbejdsmarkedet, der skal arbejde for deres kontanthjælp. FH bemærker endvidere, at en stor del af målgruppen for arbejdspligten er aktivitetsparate voksne, der ofte vil have udfordringer ud over ledighed og som ikke har været i arbejde mange år. FH påpeger, at De Økonomiske Råd f.eks. ad flere omgange har sået tvivl om effekten af nytteindsats til denne målgruppe.

KL bemærker, at de ønsker at værne om attraktive kommunale arbejdspladser og forudser, at et yderligere pres på de kommunale institutioner kan have u hensigtsmæssige konsekvenser. KL opfordrer derfor til, at stat og regioner pålægges at stille arbejdsopgaver, ressourcer og pladser til rådighed for den kommunale nytteindsats, så belastningen spredes ud over flere offentlige områder.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at forskning tyder på, at andre midler vil være mere effektive for at sikre beskæftigelse.

KV bemærker, at det er en omfangsrig opgave at finde meningsfulde virksomhedsrettede tilbud, herunder nytteindsatspladser og særligt tilrettelagt nytteindsats. Det er KV's vurdering, at flere af de eksempler på opgaver, som nævnes i aftalen, i dag løses af ordinært ansatte og dermed ikke kan indgå i nytteindsatsen. KV mener, at beskæftigelsesindsatsen bør baseres på de redskaber, som har bedst beskæftigelses-effekt for de enkelte målgrupper.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriet og Udlændige- og Integrationsministeriet bemærker, at arbejdspligten kan bestå af virksomhedsrettede beskæftigelsesindsatser. Det kan f.eks. være nytteindsats, virksomhedspraktik, ordinære timer eller løntilskud. Derudover er der en række andre tilbud, indsatser m.v., der kan indgå i arbejdspligten. Det er f.eks. vejledning og opkvalificering med et skærpet beskæftigelsesfokus, danskundervisning og danskuddannelse, ordinære løntimer, transporttid mellem aktiviteterne, forberedelsestid til danskundervisning og jobsøgning i op til 4 timer om ugen og indsatser efter social- og sundhedslovgivningen.

Beskæftigelsesministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker også, at det skønnes, at forslaget strukturelt vil have en positiv beskæftigelseseffekt på omkring 100 fuldtidspersoner i 2025, 300 fuldtidspersoner i 2026 og frem.

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at arbejdspligten skal stille klare krav om, at borgerne skal bidrage for deres ydelse, ligesom man gør på det danske arbejdsmarked. Det skal sikre, at endnu flere børn oplever, at begge deres forældre står op om morgenen og går på arbejde. Der skal grundlæggende stilles større krav for at modtage ydelse end tidligere.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

3.2.2.2. Særligt tilrettelagt nytteindsats

FH mener, at særligt tilrettelagt nytteindsats risikerer at blive et tilbud uden reelt indhold. FH opfordrer til, at det nye tilbud om særligt tilrettelagt nytteindsats skrottes.

Københavns Kommune foreslår, at særligt tilrettelagt nytteindsats ikke afgrænses til borgere i målgruppen for arbejdspligt, da afgrænsningen øger kompleksiteten i et i forvejen komplekst system. Samtidigt mener Københavns Kommune, at den administrative byrde og ressourcetrækket øges i kommunen, fordi der skal være en unaturlig adskillelse mellem de forskellige tilbud.

Kommentar:

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at aftalen bl.a. er motiveret af, at målgruppen for arbejdspligten er overrepræsenteret i ledighedsstatistikkerne. I arbejdspligten vil der blive stillet klare krav om, at man skal bidrage for sin ydelse, ligesom man gør på det danske arbejdsmarked.

Derfor lægges der med lovforslaget op til at øge indsatsen og indføre en ny tilbudstype i form af særligt tilrettelagt nytteindsats for denne målgruppe. Særligt tilrettelagt nytteindsats vil være et kommunalt organiseret tilbud, som kommunen kan oprette med det formål, at det skal ligne en ordinær arbejdsplads med konkrete arbejdsopgaver, som personer i tilbuddet skal udføre til nytte for eksempelvis lokalsamfundet.

Ankestyrelsen seneste rapport fra december 2023 om kommuner og borgernes erfaring med nytteindsats viser, at nytteindsats typisk er organiseret som en samlet enhed i hold eller projekter på en fysisk lokation, fordi det bl.a. er med til at støtte borgerne i at møde op hver dag.

Bemærkningen har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

3.3. Rådighed og sanktioner i forbindelse med arbejdspligten

DA anfører, at fundamentet for arbejdspligten politisk har været, at deltagerne i arbejdspligten ikke skal have ydelser for de timer, hvor de ikke møder frem. Dette væsentlige element synes forladt, hvilket er en væsentlig svækkelse af hele arbejdspligten. DA finder, at regeringen burde have holdt fast i dette princip.

Københavns Kommune indstiller til, at det genovervejes, om sanktionering ved udeblivelse er det rette middel til at sikre borgernes udbytte af de 4 timers forberedelses- og jobsøgningstid. Kommunerne bør i stedet få mulighed for, at eventuel fremmødere registrering og sanktionering først skal effektueres, hvis borgeren møder uforberedt op til danskundervisning eller ikke søger jobs som aftalt.

Røde Kors finder ikke, at de nye sanktionsregler vedrørende forberedelsestid er rimelige. Røde Kors bemærker videre, at de ikke mener, at målgruppen skal mødes med ekstra sanktioner, som ikke gælder andre modtagere i ydelsessystemet.

SOS Racisme mener, at sanktioner og indtægtstab formodes at gå ud over børns integration, uddannelse og trivsel. De betydelige sanktioner, der er varslet, vil også berøre familiens værdighed, velfærd og sundhed.

Kommentarer:

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at hvis den enkelte borger ikke bidrager i den tid, man er forpligtet til, vil man blive sanktioneret i hjælpen efter gældende regler. Det indebærer, at borgere i arbejdspligten vil få fradrag i hjælpen med en sanktionssats pr. dag, hvor den pågældende udebliver helt eller delvist uden rimelig grund.

Aftalepartierne er endvidere enige om, at hvis borgeren udebliver fra forberedelsestid til danskundervisning eller jobsøgning, der kan medregnes i arbejdspligten, skal borgeren kunne sanktioneres på samme måde, som man sanktionerer udeblivelse fra tilbud efter gældende regler.

I lovforslaget foreslås det derfor at indføre en ny rådighedsforpligtelse, således at personer, hvor kommunen har vurderet, at de skal deltage i forberedelsestid til danskundervisning og jobsøgning, vil kunne blive sanktioneret, hvis de udebliver

fra dette. Derimod ændres der ikke på de gældende sanktionsregler i kontant-hjælpssystemet for at undgå at skabe mere bureaukrati, som det for eksempel ville kræve, hvis borgernes deltagelse i arbejdspligten skulle registreres på timebasis.

De rimelige grunde til, at en person ikke skal have en sanktion, vil fortsat være gældende. Det gælder også for de værnsregler, som skal anvendes i forhold til personer, der er aktivitetsparate. Det betyder, at kommunen konkret skal vurdere, om en sanktion vil fremme en aktivitetsparat borgers rådighed. Hvis kommunen vurderer, at sanktionen ikke fremmer rådigheden, skal personen ikke have en sanktion.

Bemærkningerne har ikke givet anledning til at ændringer i lovforslaget.

3.5. Monitorering og opfølgning på arbejdspligten

3.5.1. Tilrettelæggelse og registrering af indsatser

KL opfordrer til, at registrering af indhold og omfang af en borgers arbejdspligt foretages så administrativt enkelt som muligt.

DS mener, at det administrative arbejde med at planlægge, iværksætte og kontrollere opfyldelsen af arbejdspligten vil være utroligt omfattende.

Københavns Kommune mener, at lovforslaget i overvejende grad er skruet sammen, som det må forventes på baggrund af aftalegrundlaget, men at der også er områder, hvor udmøntningen medfører en større administrativ byrde – både i forhold til implementering samt den løbende opfølgning og drift.

Aalborg Kommune er bekymret for det store administrative merarbejde, som følger af lovforslaget om arbejdspligt ift. registreringer. Aalborg Kommune oplyser, at der i dag alene registreres tilbud, som borgere er henvist til. Aalborg Kommune mener, at det vil være nødvendigt også at registrere timer ift. jobsamtaler, transport mellem aktiviteter, forberedelsestid til danskundervisning og jobsøgning, sundheds- og sociale tilbud samt ordinære løntimer.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriet og Udlændige- og Integrationsministeriet bemærker, at det er op til kommunerne at planlægge indsatsen i arbejdspligten hensigtsmæssigt herunder at undgå, at borgerne oplever uhensigtsmæssigt mange skift. For at øge kommunernes fleksibilitet vil der ikke være varighedsbegrænsning for nyttejobs og særligt tilrettelagt nytteindsats.

Kommunerne skal i forbindelse med arbejdspligten registrere de tilbud, de allerede benytter og registrerer i dag samt tilbud om særligt tilrettelagt nytteindsats. Herudover skal kommunerne registrere den nye aktivitet forberedelsestid til danskundervisning og jobsøgning uden for hjemmet.

Da målgruppens aktivitetsniveau forventes øget, forventes kommunen som følge heraf samlet set at skulle planlægge flere indsatser til flere borgere end i dag.

Det fremgår af lovforslaget, at data om deltagelse i indsatser efter social- og sundhedslovgivning og data om transporttid ikke registreres i jobcentrene. Lovforslaget lægger ikke op til, at data herom skal registreres. Det samlede aktivitetsniveau i arbejdspligten forventes noteret i borgerens journal, herunder evt. vurderinger af transporttid mellem aktiviteter.

Det må forventes, at skiftende tidspunkter for borgerens øvrige aktiviteter, f.eks. behandling i sundhedssystemet og evt. transporttid mellem aktiviteter, også indgår i tilrettelæggelsen af borgerens indsats i dag.

3.5.2. Monitorering, tilsyn og evaluering

KL opfordrer til, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering ved monitorering af arbejdspligten og i offentliggjort data måler på kommunernes resultater og ikke processer, herunder brug af specifikke tilbudstyper. KL henstiller til, at der bliver ensartede monitorerings- og opgørelsesmetoder på tværs af styrelsen og Udlændige- og Integrationsministeriet.

Københavns Kommune mener, at der er lagt op til et snævert tilsynsfokus, hvor kommunerne vil blive ”benchmarket” i forhold til omfanget af fritagelser og sanktioner, og at formålet med at benchmarke kommunerne i forhold til fritagelser og sanktioner fremstår uklart.

Københavns Kommune indstiller derfor til, at der alene måles – og evt. benchmarkes – på resultaterne, herunder om der generelt er en øget aktiveringsgrad, en øget brug af ordinære timer, afgang samt arbejdsmarkedsstatus efter en given periode.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriet og Udlændige- og Integrationsministeriet noterer sig bemærkningerne og bemærker hertil, at opfølgningen på kommunernes indsats i arbejdspligten som udgangspunkt vil være målrettet dialog og læring. Det bemærkes videre, at der endnu ikke foreligger en endelig opfølgnings- og monitoreringsmodel. Der er i forbindelse med tilrettelæggelse af modellen løbende dialog med bl.a. KL.

Det fremgår af lovforslaget, at der eksempelvis kan monitoreres og følges op på, om personer omfattet af arbejdspligten kontinuerligt har løntimer og/eller er i tilbud efter LAB eller integrationsloven. Det samlede antal timer i arbejdspligten vil ikke blive opgjort i målingen, da f.eks. timer i social- og sundhedstilbud ikke registreres i jobcenteret. Det fremgår endvidere af lovforslaget, at der også kan monitoreres på fritagelser og sanktioner.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering og Udlændige- og Integrationsministeriet vil løbende monitorere og udstille data om arbejdspligten på Jobindsats.dk, og følge op over for kommunerne efter behov.

KL henstiller til, at der bliver ensartede monitorerings- og opgørelsesmetoder på tværs af STAR og UIM. KL forventer at blive inddraget i den konkrete udformning af monitoreringen, herunder hvilke målepunkter, der skal iagttages, samt designet af den evaluering, der skal foretages medio 2027.

Lederne anbefaler, at der i evalueringen ses på omfang, indhold og formål med særligt tilrettelagt nytteindsats. RfSU anbefaler, at der ses på effekten af arbejdspligten for de mest udsatte, og Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der indgår en vurdering af, om arbejdspligten i praksis udgør indirekte diskrimination.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriet kan bekræfte, at det er intentionen, at tilrettelæggelsen af opfølgning, monitorering mv. på arbejdspligten vil ske i samarbejde med Udlændinge- og Integrationsministeriet og med inddragelse af KL og blive beskrevet i offentliggjorte administrationsmodeller.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering forventer i samarbejde med Udlændinge- og Integrationsministeriet at indgå i dialog med KL og andre relevante interessenter omkring den nærmere tilrettelæggelse af evalueringen, som planlægges gennemført i 2027.

3.6. Økonomi

KL peger på, at forslaget medfører mere administration i kommunerne i forbindelse med en række opgaver vedr. arbejdspligten, samt at kommunernes udgifter til ændringer af it-systemer ikke fremgår af lovforslaget.

KL bemærker endvidere, at den særlige tilrettelagte nytteindsats bør fastholdes under overførselsrammen (hovedkonto 5) og ikke servicerammen (hovedkonto 6), idet udgifterne er konjunkturfølsomme.

Aalborg kommune peger ligeledes på øgede administrative konsekvenser af forslaget og forventer højere udgifter til særlig tilrettelagt nytteindsats end det, der fremgår af forslaget.

Ankestyrelsen bemærker, at der med indførelsen af arbejdspligten for mindstesatsmodtagere må forventes en stigning i antallet af klager, som skønnes til ca. 545 yderligere sager årligt, svarende til en merudgift i Ankestyrelsen på 2,4 mio. kr. årligt vedr. behandling af klagesager som følge af lovforslaget.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker, at de økonomiske konsekvenser for kommunernes administrative byrder, it-udgifter mv. vil indgå i en forhandling efter DUT-principperne.

Beskæftigelsesministeriet vil i samarbejde med KL arbejde videre på kategoriseringen af udgifterne under den særlige tilrettelagte nytteindsats.

Beskæftigelsesministeriet og Udlændige- og Integrationsministeriet bemærker ift. Ankestyrelsen, at der pågår dialog med Social- og Boligministeriet og Ankestyrelsen om det forventede antal klager. Desuden lægges der op til at følge udviklingen i antallet af klager.

4. Øvrige emner

Bemærkninger om forskelsbehandling

Institut for Menneskerettigheder bemærker bl.a., at forslaget om en ny arbejdspligt særligt vil ramme personer med etnisk minoritetsbaggrund, idet arbejdspligten skal gælde for personer, der ikke opfylder opholdskravet og beskæftigelseskravet. Institut for Menneskerettigheder vurderer, at forslaget derfor udgør indirekte forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse, og der dermed er risiko for, at arbejdspligten udgør diskrimination.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Beskæftigelsesministeriet vurderer, om arbejdspligten udgør indirekte diskrimination, herunder særligt i forhold til proportionalitetsafvejningen.

SOS Racisme mener, at forslaget er diskriminerende på baggrund af nationalitet. SOS Racisme bemærker endvidere, at forslaget især er målrettet personer med udenlandsk baggrund. SOS Racisme bemærker videre, at forslaget desuden er målrettet ”ikke-vestlige” indvandrede i tekst og i omtale samt i den politiske debat. SOS Racisme bemærker desuden, at man vil undtage ukrainere på særloven fra lovforslaget, hvilket taler ind i en reel negativ diskrimination af personer af alle andre udenlandske nationaliteter, som ikke vil kunne undgå tvungen arbejdspligt og andre horrible tiltag, hvis de får kontanthjælp/SHO-ydelse.

SOS Racisme bemærker, at flygtninge ifølge Flygtningekonventionen skal behandles på lige fod med Danmarks egne borgere og vurderer, at de ikke bliver det i medfør af lovforslaget.

SOS Racisme bemærker afslutningsvist, at mange flygtninge lider af traumer fra krig og forfølgelse. SOS Racisme bemærker, at arbejdspligten derfor også kan udgøre diskrimination med handicap som diskriminationsgrund.

Kommentar:

Beskæftigelsesministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker indledningsvist, at forslaget vil gælde alle borgere uanset nationalitet, såfremt de ikke opfylder opholds- og beskæftigelseskravet. Det bemærkes dog i tilknytning hertil, at ukrainerne ikke er omfattet af lovforslaget som fremsat grundet deres særlige opholdsgrundlag.

Det fremgår af Aftale om en ny arbejdspligt, at "Selvom flere flygtninge og indvandrere har udnyttet det økonomiske opsving til at finde fodfæste på arbejdsmarkedet, så er realiteten stadigvæk, at målgruppen er markant overrepræsenteret i ledighedsstatistikken. Hver tredje kontanthjælpsmodtager har ikke-vestlig baggrund og halvdelen af de kvinder, der har været på kontanthjælp i mere end 10 år, har ikke-vestlig baggrund."

Lovforslaget baserer sig således på statistiske opgørelser, der dokumenterer, at den omfattede målgruppe er markant overrepræsenteret i ledighedsstatistikken. Det er Beskæftigelsesministeriets og Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at forslaget om at iværksætte en målrettet indsats for denne gruppe af borgere med henblik på at understøtte, at de i højere grad kommer i beskæftigelse, således er objektivt begrundet i et sagligt formål.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne er enige om, at "i Danmark skal alle, der kan, arbejde og forsørge sig selv. Det er både rimeligt for samfundet og værdigt for den enkelte."

Det fremgår videre af aftaleteksten, at der med forslaget vil "blive stillet klare krav om, at man skal bidrage for sin ydelse, ligesom man gør på det danske arbejdsmarked. Det skal sikre, at flere børn oplever, at begge deres forældre står op om morgenen og går på arbejde. Arbejdspligten skal også være med til at bryde med den negative sociale kontrol, som alt for mange kvinder med ikke-vestlig baggrund bliver udsat for. De skal i stedet aktiveres i meningsfulde fællesskaber og lære at stå på egne ben."

Det er Beskæftigelsesministeriets og Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at midlerne til at nå målet om at få flere i den omfattede målgruppe til at stå op hver dag og få en hverdag, der minder om et almindeligt arbejdsliv, og at nå målet om at sikre, at flere bidrager for deres ydelse, er hensigtsmæssige og nødvendige for at sikre, at de omfattede personer rent faktisk kommer afsted hver dag og også for at understøtte, at målgruppen kommer ind i nye fællesskaber, der kan understøtte en mere varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

Beskæftigelsesministeriet og Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker i tilknytning hertil, at det fremgår af lovforslaget, at kommunen ligesom ved tilrettelæggelsen af den eksisterende beskæftigelsesindsats over for en ledig borger, altid skal foretage en individuel vurdering af den enkeltes forudsætninger og behov, således at arbejdspligtens indhold og omfang bliver afstemt med disse.

Der ændres endvidere ikke i de gældende muligheder for hel eller delvis fritagelse som følge af helbredsmæssige forhold. Ligeledes vil personer, som bliver omfattet af en mindre intensiv indsats, f.eks. fordi de skal påbegynde job på fuld tid inden for 6 uger, ligesom i dag kunne blive fritaget for indsats.

Det er på den baggrund Beskæftigelsesministeriets og Udlændinge- og Integrationsministeriets vurdering, at forslaget både er sagligt og proportionalt.